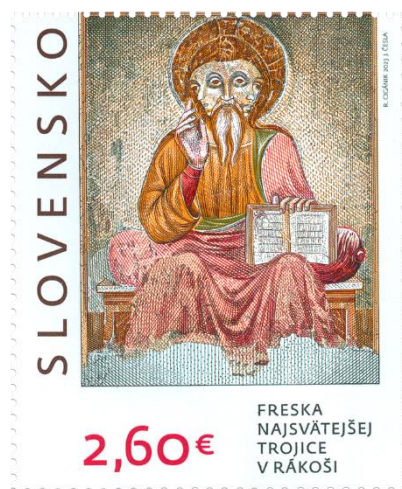

Slovenská pošta vydala známky s náboženskou tematikou

Bratislava, 26. októbra 2023

Slovenská pošta vydala dnes, 26. októbra 2023 dve poštové známky s náboženskou tematikou, jedna zobrazuje nástenné gotické maľby a druhá oltár. Obe majú nominálnu hodnotu 2,60 €.

Poštová známka „**UMENIE: Gotická cesta – nástenné maľby v Kostole Najsvätejšej Trojice v Rákoši**“ má rozmery 44,4 × 54,4 mm vrátane perforácie. Znáмка vyšla na upravenom tlačovom liste štvorbloku spoločne s emisiou „**UMENIE: Gotická cesta – oltár v Kostole Zvestovania Panne Márii v Chyžnom**“. Znáмки vytlačila kombináciou oceľotlače a ofsetu spoločnosť Tiskárna Hradištko, s.r.o.

Motívom poštovej známky je nástenná gotická maľba s motívom Trojice Božej z kostola Najsvätejšej Trojice v Rákoši. Súčasne s poštovou známkou vyšla obálka prvého dňa s pečiatkou FDC s dátumom 26. 10. 2023 a domicilom obce Rákoš. Motívom FDC je freska svätice a motívom FDC pečiatky je freska piety. FDC

vytlačila technikou oceľorytiny spoločnosť Tiskárna Hradištko, s.r.o. Autorom výtvarného návrhu známky je akad. mal. Rudolf Cigánik a rytiny známky je Mgr. art. Jozef Česla. Autorom FDC a FDC pečiatky ako aj oceľorytiny známky a FDC je akad. mal. Rudolf Cigánik.

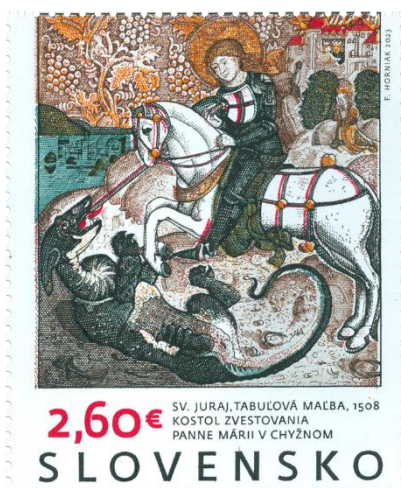
V blízkom okolí Jelšavy, v starej baníckej obci Rákoš, stojí kostol ukrývajúci vzácne gotické maľby nielen v interiéri, ale čiastočne aj na vonkajších stenách. Rímskokatolícky kostol Najsvätejšej Trojice je ranogotická jednoloďová stavba z polovice 13. storočia. Nástenné maľby z obdobia od poslednej tretiny 14. storočia po druhú polovicu 15. storočia pokrývajú steny a klenbu presbytéria a takmer celú severnú stenu lode. Ide o kvalitnú freskovú maľbu, ktorú objednali pre kostol tunajší bohatí zemepáni Bubekovci. Na svojich cestách po severnom Taliansku v službách kráľa Ľudovíta Veľkého mali možnosť oboznámiť sa s najlepšimi dielami talianskych majstrov, ktorých dovedli do Uhorska, aby im vyzdobili kostoly v Plešivci, Štítniku i v Rákoši. Severná stena lode je takmer na celej ploche pokrytá nástennými maľbami v troch horizontálnych pásoch. V hornom páse sú zobrazené výjavy zo Svätoladislavskej legendy – bojovníci kráľovskej družiny s kopijami na koňoch so sv. Ladislavom na čele v dynamickom výjave boja s Kumánmi. Na klenbe vo svätyni je zobrazený žehnajúci Tróniaci Kristus s anjelmi, štyria cirkevní otcovia a symboly evanjelistov. Na stenách svätyně sú zobrazení proroci, apoštoli a traja uhorskí kráľovskí svätci Ladislav, Štefan a Imrich. Freskovej výmaľbe stien víťazného oblúka dominuje veľmi dobre zachovaná sediaca postava žehnajúceho Boha s tromi tvármi. Tento nezvyčajný spôsob zobrazenia Najsvätejšej Trojice, ktorý neskôr zakázal tridentský koncil pre nápadnú podobu s pohanským Triglavom, sa objavuje na našom území, napríklad v

Kontakt

Mgr. Iveta Dorčáková

hovorkyňa, Slovenská pošta, a.s. **e:** dorcakova.iveta@slposta.sk **w:** www.posta.sk

Ochtinej a v spišskej Žehre. Na vonkajšej južnej stene kostola sa zachovali fragmenty malby Madony s dieťaťom, časť pôvodne monumentálnej postavy sv. Krištofa, patróna putujúcich, a kľačiaca postava sv. Ráfusa, patróna kamenárov a baníkov.
Ing. arch. Vladimír Ondrejovič

Druhá poštová známka „**UMENIE: Gotická cesta – oltár v Kostole Zvestovania Panne Márii v Chyžnom**“ má rozmery 44,4 × 54,4 mm, vrátane perforácie. Motívom poštovej známky je oltárny obraz Sv. Juraja zabíjajúceho draka v kostole Zvestovania Panne Márii v Chyžnom. Súčasne s poštovou známkou vyšla obálka prvého dňa s pečiatkou FDC s dátumom 26. 10. 2023 a domicilom mesta Lubeník. FDC zobrazuje strednú časť oltára so scénou Zvestovania Panne Márii. Motívom FDC pečiatky je detail ornamentu z kostola. FDC vytlačila technikou oceľorytiny spoločnosť Tiskárna Hradištko, s.r.o. Autorom výtvarného návrhu známky, FDC, FDC pečiatky ako aj oceľorytiny známky a FDC je František Horniak.

Jedna z najpôvabnejších stredovekých sakrálnych stavieb v Gemeri sa zachovala v obci Chyžné neďaleko Jelšavy. Kostol Zvestovania Panne Márii už z diaľky upúta vysokým murovaným štítom a masívnym ohradným múrom. Bol postavený v druhej polovici 13. storočia ako jednolodový so štvorcovým presbytériom a pristavanou sakristiou. Obvodové steny a klenba presbytéria vrátane vnútornej steny víťazného oblúka sú na celej ploche pokryté nástennou maľbou datovanou do druhej polovice 14. storočia. Ich autorom je jeden z pomocníkov Majstra ochtinského presbytéria. V poslednej tretine 15. storočia získal panstvo Jelšava vrátane Chyžného rod Zápoľských. Vďaka nim sa súčasťou interiéru kostola stal vzácny vyrezávaný krídlový oltár z roku 1508, s ústredným súsoším Zvestovania Panne Márii a s maľovanými dvojstrannými krídlami, ktorý pochádza z dielne Majstra Pavla z Levoče. Centrálne sochy anjela a Márie sú bezpochyby dielom samotného Majstra Pavla. Oltárne maľby sa tematicky pridržiavajú mariánskeho zasvätenia kostola. Na otvorených krídlach sú to výjavy Navštívenie, Narodenie a Klaňanie Troch kráľov. Štvrtý obraz sv. Juraja zabíjajúceho draka má vzťah k donátorom kostola z rodu Bubekovcov. Na pašieovej strane oltára pri zatvorených krídlach sú výjavy utrpenia Panny Márie – Ukrižovanie a Snímanie z kríža. V predele je stvárnené oslavné Korunovanie Panny Márie, sprevádzané z dvoch strán postavami dvoch svätých uhorských kráľov Štefana a Ladislava. Hodnotný mobiliár kostola dopĺňa baroková kazateľnica z 1. pol. 18. stor. či drevená empora zdobená maľovanou rastlinnou ornamentikou. Rovnako hodnotný je aj zdobený kazetový strop z roku 1745. Organ z roku 1854 v klasicistickej skrini je doplnený barokovými sochami sv. Heleny a Barbory, ktoré boli pôvodne súčasťou barokovej úpravy oltára pred jeho reštaurovaním.

Ing. arch. Vladimír Ondrejovič

Kontakt

Mgr. Iveta Dorčáková

hovorkyňa, Slovenská pošta, a.s. **e:** dorcakova.iveta@slposta.sk **w:** www.posta.sk